

Strategiska vägval inom arbetsmarknadsområdet för Lunds kommun

Förslag till beslut

Socialnämnden föreslås besluta

- Att socialförvaltningen återkommer till socialnämnden vid sammanträdet i december gällande åiterrapportering av föreslagna utredningar.
- Att skicka tjänsteskrivelsen som information till kommunstyrelsen

Sammanfattning

Syftet med skrivelsen är en beskrivning av nuläget inom arbetsmarknadsområdet i Lund samt en beskrivning av möjliga vägar framåt för Lunds kommun där organisationen som en helhet tar en mer aktiv roll inom arbetsmarknadspolitiken jämfört med tidigare. Innan Lunds kommun väljer väg framåt föreslås att ett antal frågor utreds vidare. I Lunds kommun finns kompetens för att möta en ökad arbetslöshet genom sin roll som en stor arbetsgivare, utförare av arbetsmarknadsinsatser till medborgare samt som samarbetspart till civilsamhälle och lokalt näringsliv.

Konsekvenserna av att inte agera är betydande och kan påverka kommande generationers möjlighet att nå självförsörjning och självständighet. Inom forskningen finns ett flertal studier som påvisar att arbetslöshet och långvarigt försörjningsstöd i familjer bidrar till sämre hälsa och sämre förutsättningar för både barn och vuxna. Under det senaste året har trenden varit tydlig – sysselsättningen har minskat och fler barn lever i familjer som har försörjningsstöd.

Genom kloka vägval och ett ansvarstagande inom det arbetsmarknadspolitiska området kan Lund nå de mål som är uppsatta i program för socialt hållbarhet och en hållbar ekonomi i organisationen. Ingen nämnd kan anta denna uppgift själv utan det förutsätts en väl fungerande samordning och ett ansvarstagande från

2020-09-08

Diarienummer

SO 2020/0129

både politik och verkställighet. Lunds vision och förhållningssätt är till hjälp för att organisationen ska kunna ta sig an denna utmaning tillsammans.

Underlag för beslutet

- Socialförvaltningens tjänsteskrivelse 2020-09-08

Ärendet

Syftet med skrivelsen är en beskrivning av nuläget inom arbetsmarknadsområdet i Lund samt en beskrivning av möjliga vägar framåt för Lunds kommun med en tydlig inriktning mot en mer aktiv roll inom det arbetsmarknadspolitiska området.

Disposition av ärendet

Ärendet är relativt omfattande och innehåller följande delar:

1. Samordningsbehov inom arbetsmarknadsområdet
2. Arbetslösheten i Lund
3. Försörjningsstöd i Lund
4. Kommunens arbetsmarknadsåtgärder
5. Styrning och organisation
6. Processutveckling och projektutveckling för stärkt självförsörjning och självständighet i Lund
7. Frågor att utreda vidare inom ramen för ett samordnat uppdrag för socialnämnden

Samordningsbehov inom arbetsmarknadsområdet

Socialnämnden initierar detta ärende eftersom ansvaret för kommunens arbetsmarknadsåtgärder delas av flera nämnder. Med dagens kommunala organisation är ett delat ansvar oundvikligt. Socialnämnden har i sitt remissvar till reviderat reglemente förslagit att nämnden ska ta över ansvaret för att samordna kommunens arbetsmarknadsåtgärder. Arbetslöshetsstatistiken för Lunds kommun visar i augusti 2020 den högsta arbetslösheten på sex år med stort antal nyinskrivna arbetssökande under våren 2020 och kraftigt ökad ungdomsarbetslöshet. Antalet personer som lämnar etableringsuppdraget ökar för varje år. Det stora flertalet av dessa är beroende av ytterligare arbetsmarknadsåtgärder. För att möta statliga arbetsmarknadssatsningar krävs förbättrad samordning och politiska beslut som möjliggör handlingskraft i organisationen.

Socialnämnden initiativ bör ses i sammanhanget att nämnden har det yttersta ansvaret för att enskilda medborgare får det stöd de behöver och det finns ett starkt incitament för att samordna och ta initiativ till åtgärder utifrån att förhindra att det långvariga försörjningsstödet ökar med konsekvenser för både den enskildes

2020-09-08

Diarienummer

SO 2020/0129

hälsa, dess barns förutsättningar i livet samt för kommunens ekonomi i sin helhet.

Avgränsning:

Ärendet kommer i stort beskriva bakgrund och kunskap som avser arbetslöshet och försörjningsstöd utifrån ett nuläge. En annan infallsvinkel är det förebyggande perspektivet – som till exempel hur stor andel deltagare genomför SFI utbildning med tillräckliga kunskaper eller hur stor andel elever går ut grund- och gymnasieskola med fullständiga betyg? Det förebyggande perspektivet kommer endast beröras till en mindre del i denna tjänsteskrivelse då detta ansvar berör andra nämnder.

Kommunens lagstadgade ansvar

En kommuns *ansvar* för arbetsmarknadsåtgärder kan sammanfattas vara:

- Att erbjuda kommunal vuxenutbildning (bland annat yrkesinriktad utbildning och svenska för invandrare).
- Det kommunala aktivitetsansvaret för ungdomar under 20 år.
- Erbjudna samhällsorientering för nyanlända invandrare.
- Medverka till att personer med betydande svårigheter i sin livsföring får en meningsfull sysselsättning.
- Medverka till att personer med vissa funktionshinder får tillgång till arbete eller studier.

Utöver punkterna ovan har socialnämnden ansvaret att ge personer med försörjningsstöd eller med annat bistånd från socialnämnden, stöd till självförsörjningen genom arbete, studier eller ersättning från annan huvudman.

I juni 2020 presenterades betänkandet *Kommuner som utförare av tjänster till Arbetsförmedlingen- en analys av de rättsliga förutsättningarna (SOU 2020:41)*. Slutsatsen i betänkandet är att kommunen kan vara leverantör av arbetsmarknadsinsatser till Arbetsförmedlingen enligt LOU (Lag om offentlig upphandling) och LOV (Lag om valfrihet).

Betänkandet föreslår att regelverket förenklas och förtydligas, särskilt vad gäller kommunens befogenheter inom arbetsmarknadsområdet. Sammanfattningsvis kan utredningen tolkas som att det finns möjligheter för kommunerna att ta en större plats inom det arbetsmarknadspolitiska området. I många fall finns denna möjlighet redan idag. En kommun kan inom socialtjänstlagens ram ta beslut som har en högre ambition än att enbart möjliggöra skälig levnadsnivå. Ett exempel är att ge bistånd till kostnader för utbildningar till bristyrken som kan minska försörjningsstödet.

2020-09-08

Diarienummer

SO 2020/0129

Arbetsförmedling i förändring

Den pågående reformeringen av arbetsförmedlingen kan förväntas omformulera ansvarsfördelningen mellan staten och kommunerna vad gäller lokala arbetsmarknadsfrågor och insatser samt vilka som ska utföra stödet till den enskilde. Många delar av förändringarna ligger i framtiden men ett konkret exempel är att arbetsförmedlingens lokalkontor i Lund flyttar till Malmö under oktober 2020. Arbetsförmedlingens uppdrag under 2020 innefattar att särskilt uppmärksamma de grupper som står långt ifrån arbetsmarknaden och att också fortsättningsvis säkerställa en fungerande verksamhet med likvärdig service i hela landet för arbetssökande och arbetsgivare samt närvaro för en väl fungerande samverkan med kommuner och andra aktörer. Däremot kommer omstruktureringen av arbetsförmedlingen att innebära större förändringar från och med 2022, vilket kommer förutsätta att kommunens arbetsmarknadspolitiska arbete anpassas efter både lokal kontext och arbetsförmedlingens nya uppdrag.

Arbetsförmedlingens uppdrag från och med 2022 är:

- Analys och forskning kring arbetsmarknadspolitiken och outsourcad verksamhet
- Klassificering av arbetssökande
- Kontroll av arbetssökande (ersättningar)
- Kontroll av fristående aktörer

Detta innebär att arbetsförmedlingens handläggare kommer att göra arbetsmarknadspolitiska bedömningar och uppföljningar och att arbetet med de arbetssökande (både de som står nära och längre ifrån arbetsmarknaden) ska utföras av externa aktörer. Fram till 2022 pågår olika försöksverksamheter och utvärderingar för att komma fram till vilka krav- och ersättningsmodeller som ska gälla.

Kommunen kommer därmed framöver att behöva samarbeta med fristående aktörer i stället för handläggare på arbetsförmedlingen och, som arbetsgivare, vara en viktig aktör i lokala arbetsmarknadsfrågor, både utifrån sökandesidan och utifrån kompetensförsörjningsbehovet.

Arbetslösheten i Lund

Arbetslösheten i Lund har ökat varje månad sedan maj 2019 och är nu den högsta på sex år. Bidragande faktorer till ökningen är en begynnande förändring av konjunkturen från 2019, arbetsförmedlingens omstrukturering och den pågående krisen med anledning av pandemin covid-19. I mars 2020 beskrev arbetsförmedlingen i Lund en situation med ökat antal varsel och

2020-09-08

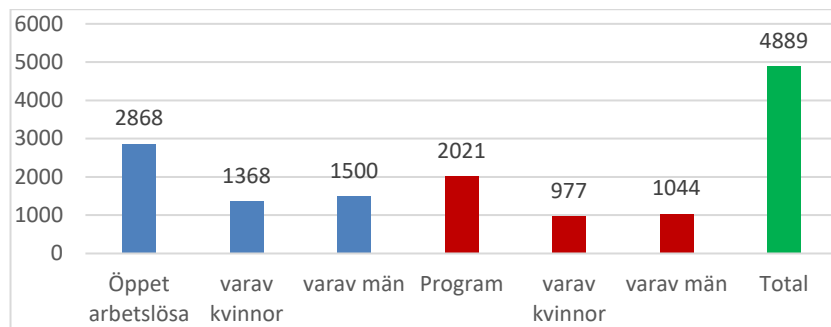
Diarienummer

SO 2020/0129

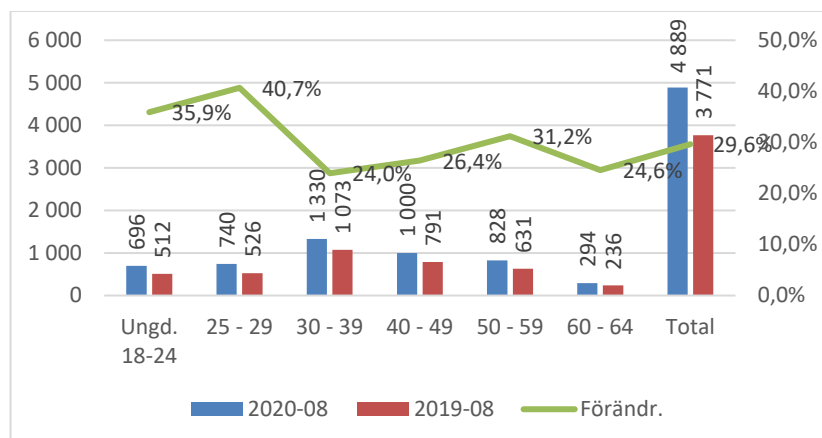
permitteringar inom en rad olika branscher, och en kraftig ökning av antalet nyinskrivna arbetssökande. Den snabbt förändrade lokala arbetsmarknaden tillsammans med myndighetens omstrukturering har tvingat arbetsförmedlingen till att, under oförutsägbar tid framöver, prioritera beslut om arbetslöshetsersättning på bekostnad av stöd och hjälp åt nytillkomna arbetssökande och de som är i arbetsmarknadspolitiska åtgärder.

Under augusti månad rapporterade Lund en total arbetslöshet på 8,6 procent (9,2 i riket). Sett till antalet personer betyder det att 4 889 personer i åldern 16 till 64 år i Lunds kommun var inskrivna som arbetssökande i augusti (1 118 fler än i fjol). Den ökade arbetslösheten har drabbat kvinnor i högre grad än män och utrikesfödda mer än inrikes födda. Störst är ökningen dock i gruppen 25-29 år. Antalet arbetssökande i denna grupp har ökat med 40 procent det senaste året (diagram 1 och 2).

Diagram 1. Antal arbetssökande totalt (öppet arbetslösa och i program), Lund, augusti 2020.

Arbetssökande totalt, förändring augusti 2019 – augusti 2020

Ungdomsarbetslösheten ökar kraftigt

Arbetslösheten bland ungdomar har ökat under flera år. Den pågående krisen på grund av covid-19 försenar ungas inträde på

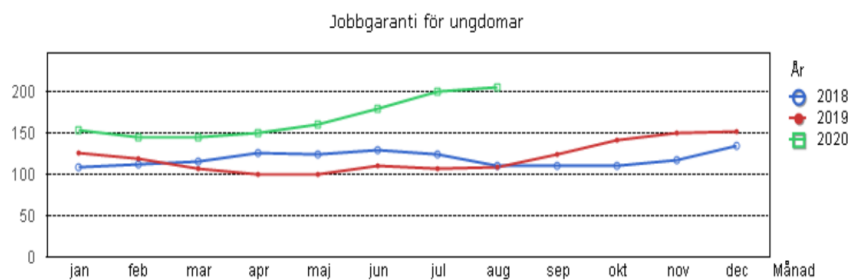
2020-09-08

Diarienummer

SO 2020/0129

arbetsmarknaden ytterligare. Särskilt utsatta grupper är de som inte fullföljt gymnasieskolan, unga med funktionsnedsättning samt unga födda utanför Europa. I augusti var drygt 11 procent av 18-24 åringarna i Lund inskrivna som arbetssökande (motsvarande 696 personer), en ökning med 184 personer på ett års sikt.

Den ökade arbetslösheten bland ungdomar avtecknas tydligt i statistiken över jobbgarantin för ungdomar, ett program hos arbetsförmedlingen som ger stöd åt arbetslösa personer 16-24 år för att söka jobb, praktik eller studie- och yrkesvägledning. Diagrammet nedan visar utvecklingen åren 2018 till augusti 2020.

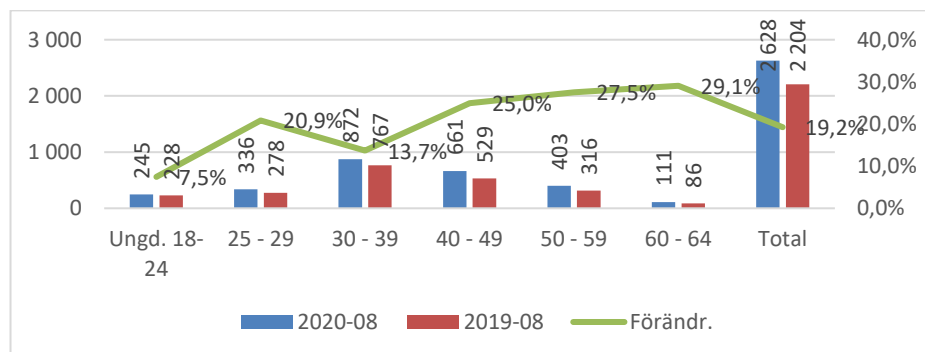

Det kommunala aktivitetsansvaret (KAA) innefattar alla i kommunen bokförda 16-19-åringar som inte påbörjat, hoppat av eller inte slutfört gymnasieutbildning. Under vårterminen omfattades 711 unga personer av KAA.

Arbetslösheten bland utrikes födda ökar

Arbetslösheten bland utrikes födda var 19 procent i Lund under augusti månad, motsvarande 2 628 personer, vilket är 424 personer fler än vid samma tidpunkt i fjol.

Arbetssökande utrikes födda, Lund, augusti 2020 jämfört med augusti 2019

2020-09-08

Diarienummer

SO 2020/0129

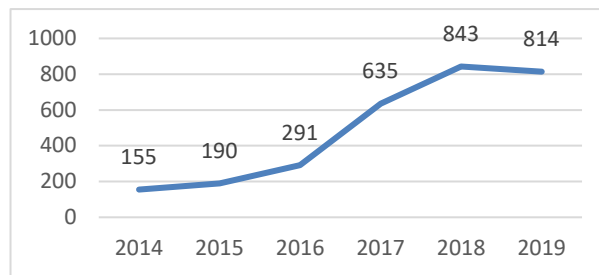
Många nyanlända lämnar etableringsuppdraget

Arbetsförmedlingen har i uppdrag att samordna de etableringsinsatser som syftar till att underlätta och påskynda nyanlända invandrares etablering i arbets- och samhällslivet. Ett stort antal personer lämnar nu etableringsuppdraget varje år.

År 2019 var totalt 814 personer inskrivna i etableringsprogrammet i Lund, 393 kvinnor och 421 män. Majoriteten av de inskrivna har högst förgymnasial utbildning och ett ökande antal saknar helt formell grundläggande utbildning,

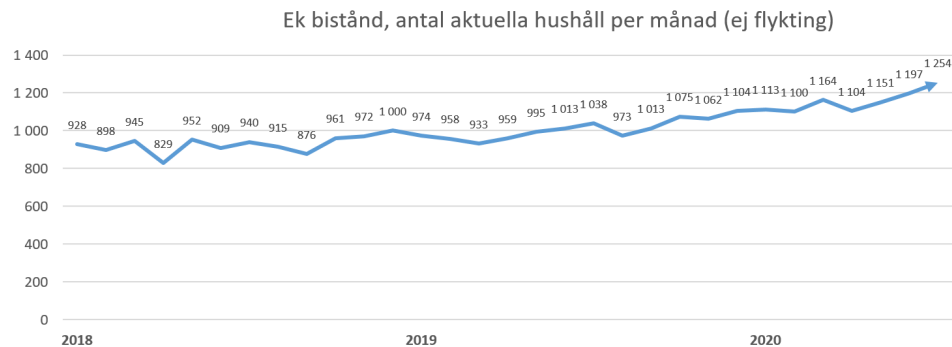
Under 2019 lämnade 158 personer etableringsuppdraget. Efter 90 dagar hade 19 procent av dessa börjat arbeta, vilket är lägre än både i Skåne (25 procent) och riket (27 procent). Majoriteten deltog i arbetsmarknadspolitiska program. Endast ett fåtal hade gått vidare till studier.

Antal personer inskrivna i etableringsuppdraget, Lund, 2014-2019

Försörjningsstöd

De flesta personer som är arbetslösa har en annan försörjning än försörjningsstöd såsom A-kassa eller försörjning av föräldrar eller partner. Svag ställning på arbetsmarknaden och en långvarig arbetslöshet kan innebära att personer behöver söka ekonomisk grundtrygghet genom socialnämnden.

2020-09-08

Diarienummer

SO 2020/0129

Försörjningsstöd mäts inte utifrån personer utan utifrån hushåll. I Lund har andelen av befolkningen som blivit beviljade försörjningsstöd minst en gång på en 12-månadersperiod i princip varit konstant på 3 procent per år. Rikssnittet är 4,3 procent. För tillfället har Lunds kommun en ökande trend vilket innebär en allt högre kostnad för utbetalt försörjningsstöd. En aktivare arbetsmarknadspolitik är ett incitament för att minska kostnaderna för försörjningsstöd.

Målgrupper för arbetsmarknaden inom försörjningsstödet

I slutet av augusti 2020 genomfördes en kartläggning av vuxna personer i hushåll med försörjningsstöd. Kartläggningen syftade till att undersöka hur många individer som står till arbetsmarknadens förfogande och hur många som idag inte är redo att ta sig in på arbetsmarknaden.

Kartläggningen omfattade sammanlagt cirka 1 550 vuxna personer. Det förekommer att flera vuxna personer i samma hushåll kartlagts.

Kartläggningen visar att cirka 600 personer, omkring 40 procent av alla individer, står till arbetsmarknadens förfogande. Av dessa 600 bedöms 300 kunna erhålla och behålla ett arbete utan särskilt stöd, medan övriga 300 har behov av ett visst stöd för att få eller behålla ett arbete.

Utöver ovan 600 personer finns det ungefär 100 personer med kortvarig sjukdom eller som är föräldralediga och som bedöms stå till arbetsmarknadens förfogande.

Kartläggningen visar att drygt 250 personer läser på SFI eller vuxenstudier. Dessa står i dag inte till arbetsmarknadens förfogande men behöver följas under studierna och stödjas mot en självförsörjning efter avslutade studier.

Kartläggningen identifierar också en grupp om drygt 400 personer som är sjukskrivna utan ersättning eller med otillräcklig ersättning från försäkringskassan. I denna grupp finns både personer som ska stöttas i att söka sjukersättning från försäkringskassan eller som ska ges stöd för att på sikt nå ut på arbetsmarknaden.

För en mindre grupp om drygt 180 personer visar kartläggningen att det saknas andra alternativ än försörjningsstöd.

Tabell: Arbetsförmågekartläggning inom försörjningsstöd, augusti 2020

Målgrupp/orsak till försörjningsstöd	Arbetsförmåga	Antal personer
Arbetslöshet	Ja, utan stöd	300
Arbetslöshet	Ja, med mindre stöd	300

2020-09-08

Diarienummer

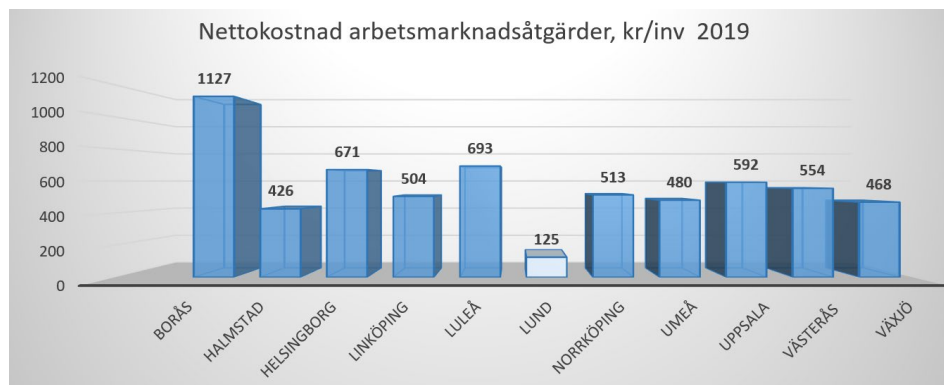
SO 2020/0129

Föräldralediga/kortare sjukdom utan sjukersättning	Ja, efter föräldraledighet/kortare sjukdom	100
Språk och avsaknad av utbildning	Nej/Ja. Uppföljning för stöd efter klargjord utbildning.	250
Sjukdom	Nej/Ja. Stöd och vidare utredning för individuell planering. Del av gruppen kan nå självförsörjning	400
Flera orsaker	Nej, för en viss grupp är försörjningsstöd den enda möjliga försörjning	180

Kommunens arbetsmarknadsåtgärder

Den politiska inriktningen i Lund har sedan en tid tillbaka varit att det är arbetsförmedlingen och staten som har det arbetsmarknads-politiska ansvaret och att kommunen ska utföra sina lagstadgade skyldigheter vilka beskrivits ovan. Under en period med låg arbetslöshet och en stark lokal arbetsmarknad har denna inriktning sannolikt varit välmotiverad. Arbetsförmedlingens omstrukturering tillsammans med försämrade konjunktur och att kommunen genom sitt högre flyktingmottagande fått fler medborgare som står längre från arbetsmarknaden under en period, ökar risken för att kostnaderna för försörjningsstöd kommer att öka på sikt.

Den politiska inriktningen visar sig i att Lund har i särklass lägst kostnader för arbetsmarknadsåtgärder i gruppen större städer i Sverige:

Resurser inom socialförvaltningens arbetsmarknadsåtgärder

ComUng

ComUng – är kommunens samverkansplattform för arbetet med unga vuxna som varken arbetar eller studerar. Flera yrkesgrupper från kommunen är samlade för att ge ett gemensamt stöd. ComUng

2020-09-08

Diarienummer

SO 2020/0129

har under 2020 fokus på kommunala aktivitetsansvaret (KAA). KAA innebär att kommunerna enligt skollagen har ett aktivitetsansvar för ungdomar som är folkbokförda i kommunen och som har fullgjort sin skolplikt, men som inte har fyllt 20 år och inte genomfört eller har fullföljt utbildning på nationella program i gymnasieskolan, gymnasiesärskolan eller motsvarande utbildning. Verksamheteten har kunnat märka av ett ökat antal arbetslösa unga vuxna i Lunds kommun. Av de inskrivna ungdomar som avslutades 2019 gick 67 procent vidare till arbete och studier.

Arbetsmarknadskonsulent (AMK)

En arbetsmarknadskonsulent är en funktion inom socialförvaltningen som ger praktiskt stöd, kompetenshöjande insatser samt stöd och orientering på arbetsmarknaden till den enskilde för att nå självförsörjning genom arbete, utbildning eller annan ersättning. Tillsammans med arbetsterapeut genomför funktionen också i särskilda ärenden arbetsbedömningar kring den enskildes arbetsförmåga.

Åldersgrupp	Antal resurser (AMK)
18-24 år	4,0 inom ComUng
25-65 år	9,0

IPS (Individual placement and support)

IPS är en modell för arbetsrehabilitering som vänder sig till personer med psykisk funktionsnedsättning. Metoden är evidensbaserad och utgår från att verksamheten ger stöd till att den enskilde snabbt söker arbete för att komma ut i förvärvslivet. Stödet utgår så länge individen önskar det.

Åldersgrupp	Antal resurser (IPS-coach)
18-24 år	1,0
25-65 år	3,0

Kretsloppsgruppen (KL-gruppen)

KL-gruppen riktar sig till personer som är arbetslösa och behöver stöd för att få ett arbete. KL-gruppen kan ta emot personer i arbetsmarknadsåtgärder med handledning och personligt stöd. Verksamheten är ett samarbete med tekniska förvaltningen och huvuddelen av arbetsuppgifterna utförs inom park och natur. Det är

2020-09-08

Diarienummer

SO 2020/0129

också tekniska förvaltningen som står för den huvudsakliga finansieringen.

Samverkan och organisation

Strategisk samverkan inom arbetsmarknadsområdet

Sedan hösten 2018 arbetar socialförvaltningen, utbildningsförvaltningen och kommunkontoret (näringsliv och HR-avdelningen) tillsammans i en strategisk styrgrupp med målet att tillsammans verka för att arbetslösheten minskar och inkluderingen av medborgare ökar. Viktiga frågor för den strategiska styrningen handlar om hur kompetensförsörjningen säkras till kommunens arbetsgivare där Lunds kommun är en av de större arbetsgivarna.

Styrgruppens uppdrag hör ihop med en strategisk överenskommelse med Arbetsförmedlingen i Lund som innefattar de gemensamma målen:

- Minskad arbetslöshet genom samverkan kring kompetensförsörjningen i kommunerna.
- Prioritera grupper som står långt från arbetsmarknaden, (långtidsarbetslösa, ungdomar, nyanlända, funktionsnedsatta)
- Samverka för en bättre jämställdhet och integration.

En arbetsgrupp med representanter från kommunen, arbetsförmedlingen i Lund samt FINSAM är kopplad till styrgruppen som har aktiviteter och delmål uppsatta utifrån de övergripande målen.

För att stärka det strategiska arbetet har socialförvaltningen ansökt och beviljats medel av FINSAM Lund till en del av en tjänst för att samordna samverkansarbetet så att resultat uppnås inom överenskommelsens insatsområden.

Process- och projektutveckling för stärkt självförsörjning och självständighet i Lund

Processutveckling inom försörjningsstöd

Socialförvaltningen har under våren 2020 påbörjat en processkartläggning av förvaltningens arbete med personer som uppbär försörjningsstöd helt eller delvis. Processens mål är att dessa personer ska nå självförsörjning, vanligen genom arbete, studier eller varaktig ersättning från främst försäkringskassan.

2020-09-08

Diarienummer

SO 2020/0129

Sverige har under en längre tid haft en högkonjunktur och låg arbetslösheten har varit relativt låg i Lund. Det har därför varit ett mindre antal personer och hushåll som har behövt försörjningsstöd på grund av avsaknad av inkomst av arbete. Utifrån en vikande konjunktur ökar behovet av försörjningsstöd även i de grupper som står till arbetsmarknadens förfogande men som inte lyckas få ett arbete och självförsörjning.

I arbetet med att kartlägga arbetet inom den del av socialförvaltningen som ansvarar för utredning av rätten till försörjningsstöd och stöd till självförsörjning, har det framkommit ett behov av en tydligare inriktning mot självförsörjning. I perioder av högkonjunktur har arbetet kunnat riktas mot personer som står längre mot arbetsmarknaden eller som behöver omfattande stöd för att nå självförsörjning. Det behövs nu en översyn av de resurser och arbetssätt som finns inom området arbetsmarknadsåtgärder för att även rikta dessa mot den allt större målgruppen personer som står till arbetsmarknadens förfogande. Målet om självförsörjning kommer att förtydligas i denna process. I arbetet har två aktiviteter påbörjats:

- Verksamhetens arbetsmarknads konsulenter (AMK) träffar sökanden i samband med att de ansöker om försörjningsstöd. Gemensamt med brukaren utförs en kartläggning och säkerställande att sökanden är inskriven på arbetsförmedlingen, den enskilde får information om arbetsmarknadsutbildning eller studier om det är aktuellt samt vägledning till "jobbjustnu", det vill säga de arbeten som finns tillgängliga omgående.
- Tydliggörande av rutinen för krav, inklusive praktik, i samband med försörjningsstöd. Kraven för vad som bedöms vara aktivt arbetsökande har förtydligats samtidigt som det har tydliggjorts vilket stöd den enskilde ska erbjudas samt när en kompetenshöjande insats i form av praktik kan vara ett steg mot självförsörjning.

Fler aktiviteter kommer genomföras under året.

Projektutveckling inom Lund

IRIS

Ett projekt finansierat av Finsam Lund och Europeiska socialfonden 2020-2024 med tre delprojekt som berör Lund: USB - Unga med särskilda behov, Insam - integration i samverkan samt Kompetenstrappan - en väg till arbete inom vård och omsorg. Syfte: Att närma sig arbete eller studier genom samordnat stöd i

2020-09-08

Diarienummer

SO 2020/0129

kombination med evidensbaserade metoder.

Målgrupper: Personer som står långt ifrån arbetsmarknaden och som saknar rätt insatser för att komma till egen försörjning.

Samverkansparter: Socialförvaltningen, Utbildningsförvaltningen, Vård- och omsorgsförvaltningen och Arbetsförmedlingen

Projektägare: FINSAM med stöd av Europeiska socialfonden.

En väg in

Syfte: Att hitta praktik- eller arbetsplatser, att marknadsföra olika yrkesgrupper inom kommunen, kommunen som arbetsgivare och aktivt arbeta med kompetensförsörjningsbehovet.

Målgrupper: Arbetssökande och samarbetspartners som önskar praktikplats eller subventionerad anställning hos kommunen som arbetsgivare

Samverkansparter: Socialförvaltningen, HR strategiska enheten samt alla förvaltningar

Extratjänster

Extratjänst är en anställning med stöd, som Arbetsförmedlingen beviljar om särskilda kriterier uppfylls. Arbetsgivaren ersätts med ett fastställt belopp för lönekostnader.

Målgrupp: Aktuellt för personer som är långtidsarbetslösa, deltar i jobb- och utvecklingsgarantin och har gjort det i minst 450 dagar eller för personer som är nyanlända, har fyllt 20 år och deltar i etableringsprogrammet eller har deltagit under de senaste 12 månaderna.

För närvarande har 44 personer extratjänst inom Lunds kommun. Målet är att 120 personer ska ha extratjänst innan året är slut. Covid-19 har påverkat verksamhetens möjlighet att ta emot anställda med stöd.

Kommunal feriepraktik

Tre veckors praktik under sommaren på arbetsplats inom kommunen.

Syfte: Att ge unga goda vuxenkontakter och referenser, arbetslivserfarenhet och meningsfull sysselsättning. Insatsen marknadsför även kommunen som arbetsgivare och kan verka för kommunens kompetensförsörjningsbehov.

Målgrupp: Ungdomar i åldern 15-18 år. Feriepraktikplatserna erbjuds i första hand till ungdomar som står långt ifrån arbetsmarknaden.

Ansvarig förvaltning: Socialförvaltningen

2020-09-08

Diarienummer

SO 2020/0129

Subventionerat feriearbete

Under sommaren 2020 genomfördes ett pilotprojekt med subventionerat feriearbete inom näringsliv och ideella föreningar. Liksom den kommunala feriepraktiken vänder sig detta feriearbete till unga vuxna som av olika skäl har svårt att söka och få arbete på egen hand. I pilotprojektet subventionerades företags och föreningars lönekostnader för den unge under tre veckors feriearbete. Under sommaren fick 35 ungdomar anställning hos privat arbetsgivare och 58 inom ideell förening. Pilotprojektet utvärderas under hösten för ställningstagande om en fortsättning sommaren 2021.

Jobb för unga i kommunen

I samband med Covid-19 har regeringen avsatt medel för att stärka kommunernas möjligheter att erbjuda ungdomar tidsbegränsad anställning under perioden september till och med december 2020. Målgrupp: Ungdomar som innevarande år har avslutat sin gymnasieutbildning samt ungdomar som är föremål för insatser inom ramen för det kommunala aktivitetsansvaret. Ungdomar som annars kan ha svårt att finna jobb på egen hand ska prioriteras. De kommunala jobben för ungdomar får pågå under högst fyra månader.

Projekt inom civilsamhället

Inom Lunds kommun finns ett flertal idéburna organisationer som har kompetens inom arbetsmarknadsområdet och som sannolikt kommer söka nya vägar i samband med att arbetsförmedlingens uppdrag förändras. Lunds kommun har idag samarbeten med både Fontänhuset i Lund och EOS Care som båda bedriver olika arbetsmarknadsinriktade projekt.

- Fontänhuset har sedan ett flertal år exempelvis bedrivit Studentprojektet samt Projekt Exakt med inriktning på att möjliggöra praktikplatser och arbetsplatser för personer med erfarenhet av psykisk ohälsa. Socialnämnden har tecknat ett idéburet offentligt partnerskap med Fontänhuset utifrån att föreningen är ett viktigt komplement till socialförvaltningens verksamhet.
- EOS Care har projektet Prisma Arbetsmarknad vars syfte är att ta individer närmare arbetsmarknaden genom insatser som utförs inom fritidssektorn. Konceptet har tre nivåer på insatser:
  - (långt ifrån arbetsmarknaden) deltagare medverkar i språk-, samhälls- och föreningsintroduktion.

2020-09-08

Diarienummer

SO 2020/0129

- (närmre arbetsmarknaden) deltagare medverkar som volontärskap i föreningslivet
- (nära arbetsmarknaden) praktik eller timanställning som aktivitetsledare i föreningslivet.

Projektet har genomfört en första testbädd och ska söka fortsatta medel från Vinnova under år 2021.

Frågor att utreda vidare inom ramen för ett samordnat uppdrag för socialnämnden

Nuläget i Lund utifrån ökande arbetslöshet och ökande försörjningsstöd samtidigt som arbetsförmedlingen får ett förändrat uppdrag är skäl för en förändrad arbetsmarknadspolitisk inriktning i kommunen. Detta kommer kräva en förbättrad samordning men också att resurser tillförs arbetsmarknadsområdet. För att tydliggöra fortsatta strategiska vägval bör nedan områden belysas ytterligare:

- A) Kartläggning av hur befintliga resurser används idag samt förslag på vilka resurser som krävs för ett effektivt utnyttjande av resurser på kort och lång sikt.

En översyn av de resurser och arbetssätt som finns inom området arbetsmarknadsåtgärder behöver genomföras för att även nå målgruppen personer som står till arbetsmarknadens förfogande inom försörjningsstöd. Idag bedöms en betydande del av resurserna vara allokerade till grupper som står långt ifrån arbetsmarknaden. Detta var en väl fungerande metod i tider av högkonjunktur.

I rapporten har det framgått att Lund har mycket begränsade egna resurser inom de arbetsmarknadsåtgärder som kan motverka att personer hamnar i försörjningsstöd. I nästa utredning bör förslag tas fram kring vilka resurser och vilken organisation som behövs för att kunna anta en aktivare arbetsmarknadsinriktning i kommunen. Styrgruppen för arbetsmarknadsfrågor har initierat att en utredning ska genomföras kring kommunens roll som en eventuell aktör till Arbetsförmedlingen. Det kan antas att kommunen bör ha skiftande resurser och strategier utifrån arbetsmarknadsläget för att bedriva en resurseffektiv verksamhet. Denna fråga är tätt sammanknuten med de följande två områdena att utreda:

- B) Hur kan samarbetet utvecklas med civilsamhälle och andra aktörer inom arbetsmarknadsområdet?

För att satsa på rätt samarbeten är det viktigt att socialförvaltningen kartläggning av den egna organisationen och de resurser som finns inom arbetsmarknadsområdet kompletteras med de resurser och den kompetens som finns hos andra aktörer i Lund. Det är en styrka att det finns möjligheter att i samverkan med andra aktörer kunna

2020-09-08

Diarienummer

SO 2020/0129

skapa ett utbud som kan möta arbetslösheten i Lund. I detta sammanhang bör det även presenteras hur näringslivets kompetensbehov kan inhämtas och mötas.

C) Förslag på framtagande av finansierings- och uppföljningsmodell.

En finansieringsmodell behöver tas fram för att möjliggöra resurser inom området. Ett flertal projekt är externt finansierade och långsiktig finansiering är viktig att börja arbeta med tidigt för att kunna implementera de arbetssätt som visar sig fungera. De kommuner som har varit aktiva inom arbetsmarknadsområdet bygger sin finansieringsmodell i stor utsträckning på minskade kostnader för försörjningsstöd. För varje enskild person som får ett arbete minskar kostnaden för försörjningsstöd med cirka 10 000 kronor per månad i genomsnitt. Den ökningstakt som finns för närvarande inom försörjningsstödet kommer inom kort kräva resursförstärkningar för att möjliggöra handläggningen. Konsekvenserna av förändrade skatteintäkter bedöms bli relativt marginella på grund av statens skatteutjämningsystem. Lunds kommun behöver således analysera helheten av en möjlig finansieringsmodell som också snabbt kan förändras med ändrade behov.

På lång sikt är naturligtvis vinsterna ännu större för Lund genom stärkt hälsa hos både barn och föräldrar. En finansieringsmodell kräver organisatorisk handlingskraft men också en stark kontroll genom uppföljning – ger eventuellt extra insatta resurser effekt som motsvarar de insatta resurserna? Kommunstyrelsen kommer likt andra uppdrag ha uppföljningsplikten för arbetsmarknadsområdet och förslag på modell för finansiering och uppföljning måste genomföras i samarbete med kommunkontoret. För att kunna möjliggöra fler anställningar med stöd från statliga ersättningar som är en grund för en finansieringsmodell inom arbetsmarknadsområdet bör finansierings- och uppföljningsmodell kompletteras med ett gemensamt ansvarstagande som arbetsgivare för hela organisationen.

D) Förändrat utvecklingsmål för socialnämnden

Verksamhetsutveckling genom processorientering visar att målstyrningen bör stärkas mot inriktning självförsörjning. Socialförvaltningen bör ta fram förslag på ett nytt utvecklingsmål med nya styrande och följande indikatorer som stödjer en aktivare samordning inom det arbetsmarknadspolitiska området och som bidrar till en styrning som förflyttar enskilda lundabor mot självförsörjning och självständighet i både låg- och högkonjunktur.

2020-09-08

Diarienummer

SO 2020/0129

Beredning

Beredningen är genomförd inom socialförvaltningens resurs- och utvecklingsenhet, av förvaltningens samordnare för arbetsmarknadsfrågor samt chefer från verksamhetsområde vuxen. Delar av innehållet har diskuterats med chefer inom kommunkontoret.

Barnets bästa

Ärendet är ett utredningsuppdrag utan direkta konsekvenser för barn. De frågor som ärendet belyser är dock angelägna ur ett barnrättsperspektiv och socialt hållbarhetsperspektiv. Att föräldrar är arbetslösa och/eller hänvisade till försörjningsstöd har betydelse för barns livsvillkor och hälsa. Att som ärendet förslår verka för ökad sysselsättning och självförsörjning gynnar därför även barn.

Ekonomiska konsekvenser

Förslaget medför inga ekonomiska konsekvenser. Det är ett utredningsuppdrag och ska utreda de ekonomiska konsekvenserna av en annan inriktning inom det arbetsmarknadspolitiska området.

Föredragning

Syftet med skrivelsen är en lägesbeskrivning av nuläget inom arbetsmarknadsområdet i Lund samt en beskrivning av möjliga vägar framåt för Lunds kommun där organisationen som en helhet tar en aktivare roll inom arbetsmarknadspolitiken jämfört med tidigare. Innan Lunds kommun väljer väg framåt föreslås att ett antal frågor utreds vidare. I Lunds kommun finns kompetens för att möta en ökad arbetslöshet genom sin roll som en stor arbetsgivare, utförare av arbetsmarknadsinsatser till medborgare samt som samarbetspart till civilsamhälle och lokalt näringsliv.

Annika Pettersson
socialdirektör

Karin Säfström
verksamhetschef

Beslutet skickas till

För verkställighet eller motsvarande åtgärd:

För kännedom: Kommunstyrelsen